

MINISTER
NAUKI I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO
DSW.ZNU.1700.18.2015.GS

Warszawa, 4 maja 2015 r.

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 11.05.15.
nr 1857 podpis *Becardo*

Pan
Bogdan BORUSEWICZ
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich

Wpłynęło dn. 12.05.15.
nr 2898 podpis *M*

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na oświadczenie senatora Ryszarda Knosali (nr BPS/043-73-3150/15) z dnia 23 kwietnia 2014 r. w sprawie nieodpłatnego uczestnictwa w ponadprogramowych zajęciach na studiach stacjonarnych w uczelniach publicznych (dodatkowy limit punktów ECTS), pozwalam sobie złożyć następujące wyjaśnienia.

5 czerwca 2014 r. Trybunał Konstytucyjny, po rozpoznaniu wniosku posłów na Sejm RP, orzekł (sygn. K 35/11), że art. 99 ust. 1 pkt 1a i 1b oraz ust. 1b, a także art. 170a ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – *Prawo o szkolnictwie wyższym* są niezgodne z art. 70 ust. 2 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Po zapoznaniu się z uzasadnieniem wyroku, niezwłocznie rozpoczęto prace nad zmianą kwestionowanych przepisów (zgodnie z wyrokiem przepisy te miały utracić moc obowiązującą z dniem 30 września 2015 r.), dzięki czemu już ustawą z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy – *Prawo o szkolnictwie wyższym* oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1198, zm. z 2015 r. poz. 357) wykonano wyrok Trybunału Konstytucyjnego i uchylono m.in. przepisy określone w art. 170a.

Pragnę zauważyć, że Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku zastrzegł jednocześnie, że: „korzystanie z prawa do nauki w uczelniach publicznych na zasadzie nieodpłatności wymaga od jego beneficjentów poważnego podejścia. Nie można zaakceptować coraz częściej występującej w tym obszarze postawy roszczeniowej, w świetle której uczelnia publiczna powinna zagwarantować studentom maksimum świadczeń w najbardziej dogodnej dla nich formie, nawet w sytuacji niewystarczającej aktywności i niewielkiego wysiłku z ich strony lub wręcz nierealizowania przez nich podstawowych obowiązków związanych ze studium”.

Pozwolę sobie przypomnieć, że przepis dotyczący nieodpłatnych 30 punktów ECTS poza programem studiów został wprowadzony do ustawy – *Prawo o szkolnictwie wyższym*, zwanej dalej „ustawą”, w kontekście odpłatności za kształcenie na drugim i kolejnym kierunku studiów stacjonarnych. Dodatkowe punkty ECTS mogły być wykorzystane na zmianę wcześniej dokonanego, nietrafnego wyboru kierunku studiów – bez ponoszenia finansowych konsekwencji, a także na wzięcie udziału w dodatkowych zajęciach spoza programu studiów na danym kierunku, w ramach

autonomicznych rozwiązań przyjętych przez uczelnię. Ustawa z dnia 11 lipca 2014 r. nowelizująca ustawę – *Prawo o szkolnictwie wyższym*, w wyniku wykonania wyroku TK, uchyliła przepisy wprowadzone w 2011 r. w sprawie odpłatności za drugi i kolejny kierunek studiów na studiach stacjonarnych w uczelni publicznej. Uchylono także przepis art. 170a ust. 2, który określał, że student poza limitem, o którym mowa w art. 164a, ma prawo bez wnoszenia opłat, do korzystania z zajęć na określonym poziomie studiów, za które może uzyskać dodatkowo nie więcej niż 30 punktów ECTS, a student realizujący kształcenie w ramach indywidualnych studiów międzyobszarowych – nie więcej niż 90 punktów ECTS.

Wobec korzystnych dla studentów zmian dokonanych w ustawie – *Prawo o szkolnictwie wyższym* trudno znaleźć uzasadnienie dla przywracania uchylonych przepisów. Studenci mogą nabywać wiedzę i rozwijać umiejętności poprzez udział w wykładach, które w uczelni publicznej są otwarte (jeżeli statut nie stanowi inaczej). W ramach finansowania kształcenia na studiach stacjonarnych w uczelniach publicznych, budżet państwa ponosi koszty realizacji programu kształcenia na dowolnej liczbie kierunków studiów.

Ponadto, należy wskazać, że zgodnie z art. 70 ust. 2 Konstytucji RP, nauka w szkołach publicznych jest bezpłatna, przy czym ustawa może dopuścić świadczenie niektórych usług edukacyjnych przez publiczne szkoły wyższe za odpłatnością.

Na podstawie art. 99 ust. 1 pkt 4 ustawy, uczelnia publiczna może pobierać opłaty za świadczone usługi edukacyjne związane „z prowadzeniem zajęć nieobjętych planem studiów, w tym zajęć uzupełniających efekty kształcenia niezbędne do podjęcia studiów drugiego stopnia na określonym kierunku”. Należy podkreślić, że zgodnie z cytowanym przepisem (ust. 3), senat uczelni publicznej określa zasady pobierania opłat, wiążące rektora przy zawieraniu umowy, o której mowa w art. 160a ust. 1, oraz tryb i warunki zwalniania – w całości lub części – z tych opłat studentów i doktorantów, w szczególności tych, którzy osiągają wybitne wyniki w nauce lub uczestniczyli w międzynarodowych programach stypendialnych, a także tych, którzy znaleźli się w trudnej sytuacji materialnej.

Ponadto dla najbardziej ambitnych i zdolnych studentów uczelnia może ustanowić warunki odbywania studiów według indywidualnego programu studiów, w tym planu studiów, z uwzględnieniem opieki naukowej, zgodnie z przyjętym przez senat uczelni regulaminem studiów.

2 wypracowanie studentu

M. z up. Ministra
SEKRETARIAT PANU

prof. Marek RATAJCZAK

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów